

GIỚI THIỆU ĐỀ TÀI KHOA HỌC

ĐÁNH GIÁ TUÂN THỦ THUẾ CỦA DOANH NGHIỆP BẤT ĐỘNG SẢN Ở VIỆT NAM

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI: TS. ÂU THỊ NGUYỆT LIÊN

Đề tài khoa học cấp Bộ

Cơ quan chủ trì: Tổng cục Thuế, Bộ Tài chính

Thời gian nghiên cứu: Năm 2022-2023

Doanh nghiệp bất động sản đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế. Hoạt động của các doanh nghiệp bất động sản tác động mạnh đến nền kinh tế trên nhiều khía cạnh. Sự phát triển ngày càng gia tăng về số lượng của doanh nghiệp bất động sản hiện nay đòi hỏi cơ quan quản lý thuế cần nhìn nhận, đánh giá công tác tuân thủ thuế của loại hình doanh nghiệp này để đảm bảo tạo thuận lợi cho doanh nghiệp và công bằng trong việc kê khai nộp thuế giữa các loại hình doanh nghiệp. Với xu hướng cải cách thuế nhằm mục tiêu xây dựng cơ chế một cửa đạt tiêu chuẩn Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á mở rộng (ASEAN+) tạo thuận lợi cho người nộp thuế, việc nghiên cứu đề tài *Đánh giá tuân thủ thuế của doanh nghiệp bất động sản ở Việt Nam* có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

Đề tài được cấu trúc gồm 3 chương:

Chương 1 trình bày những vấn đề lý luận và thực tiễn về dịch vụ thuế, chất lượng dịch vụ thuế và tuân thủ thuế đối với doanh nghiệp bất động sản. Một số đặc điểm của doanh nghiệp bất động sản, tuân thủ thuế, dịch vụ thuế, chất lượng dịch vụ thuế và mối quan hệ giữa dịch vụ thuế, chất lượng dịch vụ thuế với tuân thủ thuế cũng đã được phân tích và làm rõ. Bên cạnh đó, kinh nghiệm quốc tế để nâng cao tuân thủ thuế cũng đã được xem xét nhằm rút ra bài học kinh nghiệm dành cho cơ quan thuế Việt Nam. Ngoài ra, tuân thủ thuế còn được xem xét cả về khái niệm, phân loại, các tiêu chí đánh giá và tầm quan trọng hay mối quan hệ với dịch vụ thuế và chất lượng dịch vụ thuế. Các yếu tố ảnh hưởng tuân thủ thuế và đặc biệt là các yếu tố trung gian như: Kiến thức thuế, sự phức tạp, niềm tin thuế, khả năng thanh tra kiểm tra và xử phạt... cũng được làm rõ ở chương này.

Chương 2 trình bày tổng quan về doanh nghiệp bất động sản tại Việt Nam với tình hình chung về thị trường bất động sản thông qua hoạt động kinh doanh của các tập đoàn bất động sản; kết quả phỏng vấn sâu đối với cán bộ quản lý thuế Trung ương, địa phương và doanh nghiệp bất động sản; kết quả khảo sát doanh nghiệp bất động sản và tình hình tuân thủ thuế thông qua số liệu thứ cấp giai đoạn 2019-2022. Đề tài đã đánh giá tình hình tuân thủ thuế của doanh nghiệp bất động sản từ dữ liệu thứ cấp và dữ liệu sơ cấp qua: Chất lượng dịch vụ thuế, kiến thức thuế, sự phức tạp thuế, niềm tin thuế ảnh hưởng cùng chiều/ngược chiều đến tuân thủ thuế nói chung/tự nguyện/bắt buộc. *Kết quả phân tích dữ liệu thứ cấp*

giai đoạn 2019-2022 cho thấy: 1) Việc gia tăng dịch vụ thuế, kiến thức thuế, niềm tin thuế và sự không phức tạp, khả năng thanh tra kiểm tra, xử phạt thuế đáp ứng yêu cầu của doanh nghiệp bất động sản đã góp phần nâng cao tính tuân thủ thuế nói chung/tự nguyện/bắt buộc của doanh nghiệp bất động sản thông qua việc chấp hành tốt việc đăng ký thuế, kê khai thuế, nộp thuế và báo cáo thuế; 2) Công tác quản lý thuế hiện nay của cơ quan thuế nặng về số thu thuế và thanh tra kiểm tra hơn là cung cấp dịch vụ thuế, niềm tin thuế. Điều này cho thấy, cơ quan thuế đang có xu hướng tuân thủ thuế bắt buộc với mệnh lệnh, kiểm soát, xử phạt hơn là xu hướng tuân thủ thuế tự nguyện gắn với môi trường dịch vụ hay hợp tác giữa cơ quan thuế và doanh nghiệp bất động sản. *Kết quả phân tích dữ liệu sơ cấp* cho thấy: 1) Cơ quan thuế cần thay đổi hình thức và nội dung dịch vụ thuế gắn với niềm tin thuế, nội dung kiến thức thuế, nội dung chính sách thuế không phức tạp, đáp ứng được yêu cầu của doanh nghiệp bất động sản nhằm giúp gia tăng tuân thủ thuế nói chung/tự nguyện/bắt buộc, giảm các sai phạm hành chính về thuế đối với doanh nghiệp bất động sản; 2) Xu hướng tuân thủ thuế ngày càng được các doanh nghiệp bất động sản chú ý và quan tâm đến việc thực hiện các quy định liên quan về thuế. Có thể thấy, chất lượng dịch vụ thuế, niềm tin thuế, khả năng thanh tra, kiểm tra, sự phức tạp kiến thức thuế là những nhân tố quan trọng có ảnh hưởng trực tiếp/gián tiếp đến tuân thủ thuế của doanh nghiệp bất động sản.

Chương 3 trình bày nội dung về định hướng, quan điểm, mục tiêu nhằm nâng cao tuân thủ thuế đối với doanh nghiệp bất động sản. Đề tài đã đánh giá được tác động gián tiếp của chất lượng dịch vụ thuế đến tuân thủ thuế tự nguyện của các doanh nghiệp bất động sản thông qua niềm tin thuế. Mối quan hệ này đều có ý nghĩa về mặt thống kê và có ảnh hưởng tích cực giữa chất lượng dịch vụ thuế và tuân thủ thuế. Do đó, để nâng cao tuân thủ thuế tự nguyện của doanh nghiệp bất động sản, chất lượng dịch vụ thuế cần được chú trọng và quan tâm đúng mức gắn với sự tin tưởng của doanh nghiệp bất động sản thông qua khả năng đáp ứng của dịch vụ thuế đối với doanh nghiệp bất động sản cũng như dịch vụ thuế phải đảm bảo tính chuyên nghiệp trong quá trình phục vụ doanh nghiệp bất động sản. Dịch vụ thuế là dịch vụ hành chính công gắn với mệnh lệnh và quy định của nhà nước. Do đó, việc hướng dẫn cung cấp thông tin rất quan trọng, giúp doanh nghiệp bất động sản hiểu biết để tuân thủ pháp luật thuế gắn với môi trường dịch vụ và niềm tin, hợp tác. Đề tài nhận ra, nhân tố niềm tin thuế gắn với lý thuyết khung sườn dốc trơn trượt đã chỉ ra rằng, môi trường dịch vụ và hợp tác có tính chất vô cùng quan trọng để xây dựng niềm tin và hướng đến tuân thủ tự nguyện của doanh nghiệp bất động sản. Kết quả nghiên cứu đã khẳng định lại lý thuyết khung sườn dốc trơn trượt trong nghiên cứu tuân thủ thuế của doanh nghiệp bất động sản. Điều đó chứng tỏ rằng, nếu cơ quan thuế chú trọng đến cả môi trường dịch vụ thuế với nhiều dịch vụ đáp ứng yêu cầu và phù hợp với doanh nghiệp bất động sản thì tuân thủ thuế có chiều hướng tích cực hơn gắn với những giải pháp quản lý thuế hiệu quả ■

NHƯ MAI giới thiệu